

Versnellen

0. Versnellen

0.1. Fase van het zorgcontinuüm

- Brede basiszorg (bv. binnenklasdifferentiatie)
- Verhoogde zorg (bv. verrijkingsklas)
- Uitbreiding zorg/individuele trajecten

1. Beschrijving van de voorbeeldpraktijk

1.1. Doelgroep

Wie behoort tot (uiteindelijke) doelgroep van de praktijk? (max. 100 woorden)

Versnellen moet voor alle cognitief sterke leerlingen overwogen kunnen worden, wat niet betekent dat dit voor elke cognitief sterke leerling wenselijk is en ook toegepast moet worden.

Zijn er intermediaire doelgroepen? Zo ja, welke? (max. 100 woorden)

Klasleerkrachten: Een versnelling zorgt ervoor dat de noodzakelijke binnenklasdifferentiatie voor cognitief sterke leerlingen haalbaar blijft binnen een reguliere klasgroep.

Ouders: Wanneer een versnelling op het juiste moment komt, zien we het welbevinden van de cognitief sterke leerling vaak verbeteren. De leerling komt (opnieuw) liever naar school, heeft het gevoel (opnieuw) nieuwe dingen te leren en ziet zo (opnieuw) meer de zin in van school. Dit heeft vaak grote positieve gevolgen in de thuissituatie.

Hoe wordt bepaald welke personen tot de doelgroep behoren? (max. 400 woorden)

Wanneer er bij een cognitief sterke leerling signalen zijn van:

- *Zeer goede schoolresultaten, die (quasi) zonder inspanning worden behaald*
- *Verveling ondanks alle aangeboden verrijking*
- *Een zeer grote schoolse voorsprong: de leerling bereikt al grotendeels alle doelstellingen van het komende schooljaar*
- *Schoolse demotivatie, schoolmoeheid*

wordt nagegaan of een versnelling voor deze leerling een noodzakelijke of wenselijke volgende stap in het begeleidingstraject kan zijn.

Betrokkenheid doelgroep (max. 150 woorden)

Een versnelling gebeurt altijd in nauw overleg tussen ouders, klasleerkracht(en), zorgteam en directie.

1.2. Doel

Hoofddoel (max. 100 woorden)

- *Cognitief sterke leerlingen voldoende uitdaging en leerkansen bieden.*
- *Voorkomen of verminderen van schoolse demotivatie.*
- *Sociale ontwikkeling bevorderen*

Subdoelen (max. 350 woorden)

- *Vermijden dat een cognitief sterke leerling een “eiland” wordt binnen de klasgroep omdat hij voor quasi alles een geïndividualiseerd leerpakket nodig heeft. Dit zorgt er tevens voor dat het noodzakelijke verrijkingsaanbod haalbaar blijft voor de klasleerkracht.*
- *De thuissituatie m.b.t. school en huiswerk opnieuw draaglijk maken voor ouders.*

1.3. Aanpak

Algemene opzet van de voorbeeldpraktijk (max. 200 woorden)

Wanneer de vraag naar een versnelling zich stelt, proberen we de ontwikkeling van het kind zo goed mogelijk in kaart te brengen, zowel op intellectueel, sociaal als emotioneel vlak. Indien die er is, volgen we waar mogelijk het advies van externe specialisten. Dit is echter geen noodzaak om een versnelling mogelijk te maken op de school.

Waar mogelijk opteren we in de lagere school liefst voor een versnelling op 1 september, eerder dan halfweg het schooljaar. Uiteraard is dit echter kindafhankelijk en is het uitstellen van een versnelling soms niet wenselijk, waardoor een versnelling in de loop van het schooljaar niet uitgesloten is.

Concrete inhoud van de voorbeeldpraktijk (max. 1200 woorden)

Wanneer de vraag naar versnelling zich stelt, proberen we volgende zaken zo goed mogelijk in kaart te brengen:

- *Intellectuele capaciteiten:*
 - *Hebben we zicht op intelligentie? Is er al een onderzoek gebeurd door externen of het CLB?*
 - *Hebben we zicht op leervorderingen op schools vlak? Is er al een onderzoek gebeurd door externen of het CLB?*
 - *Krijgt het kind al verrijking aangeboden? Hoe is de ervaring hiermee?*
 - *Klopt het beeld dat we op school hebben van de intellectuele ontwikkeling van dit kind met wat het kind thuis laat zien?*

- *Sociale ontwikkeling:*
 - o *Ligt het kind goed in klasgroep? Heeft het één of meerdere vriend(inn)en?*
 - *De analyse van de sociogrammen helpt om hier zicht op te krijgen.*
 - o *Hoe ervaren de ouders hun kind op dit vlak?*
- *Emotionele ontwikkeling:*
 - o *Komt het kind graag naar school of net helemaal niet? Merken we dit ook in de klas – op school?*
 - *De analyse van de leerlingenenquête rond welbevinden helpt om hier zicht op te krijgen.*
 - o *Hoe ervaren de ouders het kind thuis?*

Door het nadenken over al deze aspecten en de visie van klasleerkracht(en), zorgteam, directie, ouders en eventueel leerling samen te leggen, komen we in een of meerdere gesprekken tot een gezamenlijke beslissing over het al dan niet versnellen.

Dankzij een doorgedreven binnenklasdifferentiatie voor wiskunde en taal en een klasexterne verrijkingsklas, kunnen we een tweede versnelling vaak vermijden.

We hebben in de loop der jaren ook ervaring met een aantal cognitief sterke leerlingen bij wie we gezamenlijk tot de beslissing kwamen om een eerdere versnelling terug te draaien. Dit gebeurt uitzonderlijk en altijd pas wanneer de leerling in kwestie hier zelf positief op reageert. Uitvoering

Materialen (max. 200 woorden)

In het verleden hebben we de Versnellingswenselijkheidlijst een aantal keer gebruikt omdat we op zoek waren naar een manier om de beslissing tot al dan niet versnellen te objectiveren. We zijn hier echter weer van afgestapt omdat we merkten dat we toch een aantal criteria misten in deze lijst die voor onze school van belang zijn.

Opleiding en competenties van de uitvoerders (max. 200 woorden)

Leerkrachten met ervaring in de begeleiding van cognitief sterke leerlingen

Ouders die in open dialoog durven en willen gaan

Leerling die zijn gevoelens onder woorden durft te brengen en de ruimte krijgt om zelf mee na te denken over zijn eigen leerproces en schoolloopbaan

Eventueel externe specialisten in cognitieve begaafdheid

Randvoorwaarden (max. 200 woorden)

- *De beslissing tot versnelling moet een gezamenlijke beslissing zijn.*
- *Naar andere leerlingen toe wordt de reden voor een versnelling gecommuniceerd als “We komen allemaal naar school om nieuwe dingen te leren. Leerling X zal meer kunnen bijleren in klas X dan in onze klas.”*
- *De ontvangende klasleerkracht moet heel goed op de hoogte gebracht worden.*
- *Bij een versnelling in het midden van het schooljaar, wordt tijd voorzien voor een klein afscheidsmoment in de huidige klasgroep en een kennismakingsmoment met de nieuwe klasleerkracht.*

- *Onmiddellijk na een versnelling draaien de leerlingen mee in de nieuwe klasgroep zonder bijkomende verrijkingstrajecten. Bij de meeste cognitief sterke leerlingen groeit ook na de versnelling echter opnieuw de nood aan verrijking. Zij starten op dat moment opnieuw (geleidelijk) op in de gangbare trajecten op onze school.*

Kosten (max. 200 woorden)

niet van toepassing

2. Onderbouwing

Verantwoording (max. 1000 woorden)

Maak aannemelijk dat met deze aanpak ook daadwerkelijk de doelen bij deze doelgroep bereikt kunnen worden. Waarom zou de aanpak werken? Wat is de onderliggende theorie? Verwijs daarbij zoveel mogelijk naar met onderzoek ondersteunde theorieën en modellen.

Indien beschikbaar: Wat zegt wetenschappelijk onderzoek over de effectiviteit van soortgelijke interventies?

Er zijn verschillende vormen van versnellen (Smeets, 2021; Southern & Jones, 2004). Deze vorm van versnellen is er daar één van.

Versnellen is vanuit de wetenschap één van de meest onderzochte en meest effectieve interventies voor cognitief sterke leerlingen. (Rogers, 1992; Smeets, 2021).

Vaak worden er argumenten aangedragen rond het sociale of het emotionele aspect, maar ook daar zijn onderzoeken naar gedaan. Dit zijn in de meeste gevallen geen valide redenen om niet te gaan versnellen. (Bernstein et al., 2021)

Uiteraard is het belangrijk, zoals ook in de praktijk vermeld, om alle gegevens bij elkaar te brengen en gericht te kijken of deze interventie voor een bepaald kind de juiste is.

Een goede begeleiding en kennis en visie van de leerkracht (Hoogeveen et al., 2005) zijn erg belangrijk voor een succesvolle versnelling.

We houden ook rekening dat een versnelling niet in de plaats komt van compacten en verrijken. (Lupkowski-Shoplik et al., 2018)

Samenvatting werkzame elementen (max. 250 woorden)

Wat zijn volgens u de werkzame elementen van deze voorbeeldpraktijk waardoor de gestelde doelen bij de doelgroep gerealiseerd worden? Geef een puntsgewijs overzicht van de belangrijkste werkzame elementen. Denk daarbij zowel aan inhoudelijke en praktische elementen.

- Kennis op school/begeleiding
- Gericht samenbrengen van informatie

Uitkomstenmonitoring (max. 200 woorden)

Hoe wordt in jullie school nagegaan of de voorbeeldpraktijk zijn doelen bereikt (bv. meten van verandering (voor- en nameting), tevredenheid cliënten, ervaren effect, realisatie van doelen).

De ouders en de leerlingen zijn doorgaans tevreden bij de evaluatiegesprekken rond een uitgevoerde versnelling.

We zien de positieve effecten bij de kinderen zelf.

Referenties en verwijzingen

- Bernstein, B. O., Lubinski, D., & Benbow, C. P. (2021). Academic acceleration in gifted youth and fruitless concerns regarding psychological well-being: A 35-year longitudinal study. *Journal of Educational Psychology, 113*(4), 830-845. <https://doi.org/10.1037/edu0000500>
- Hoogeveen, L., Van Hell, J. G., & Verhoeven, L. (2005). Teacher Attitudes Toward Academic Acceleration and Accelerated Students in the Netherlands *Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 9*(1), 30-59.
- Lupkowski-Shoplik, A., Behrens, W. A., & Assouline, S. G. (2018). *Developing Academic Acceleration Policies: Whole Grade, Early Entrance & Single Subject*.
- Rogers, K. (1992). A best-evidence synthesis of research on acceleration options for gifted students. *Trillion Press*.
- Smeets, S. (2021). Groeperen en versnellen als interventie voor cognitief begaafde leerlingen. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van Cognitief Talent. Handboek voor Onderwijsprofessionals* (pp. 131-145). Leuven: Acco Learn
- Southern, W. J., & Jones, E. D. (2004). Types of acceleration: Dimensions and issues. . In N. Colangelo, S. G. Assouline, & M. U. M. Gross (Eds.), *A Nation Deceived* (Vol. II, pp. 5-12). Iowa City: University of Iowa.